



Bedre igennem uddannelserne

– Reform af SU-systemet

Februar 2013

Regeringen



Bedre igennem uddannelserne

– Reform af SU-systemet

Bedre igennem uddannelserne – Reform af SU-systemet

Indledning

Unge uddannelse er et af regeringens højest prioriterede mål. Regeringen investerer flere midler i uddannelse, end nogen anden regering har gjort, fordi vi vil gøre vores børn og unge til den dygtigste generation i danmarkshistorien. Og ambitionen skal også fremover understøttes af et godt SU-system, som giver alle unge økonomisk hjælp til at gennemføre den uddannelse, som de er optaget på og er kvalificeret til.

Det danske SU-system er fundamentet for, at unge har mulighed for at tage en uddannelse, uanset deres opvækst, sociale baggrund og forældrenes økonomiske situation. Sådan skal det fortsat være.

Men tiden er kommet til at målrette vores SU-system i forhold til de to udfordringer, som vi står med.

De unge i Danmark bliver sent færdige med deres uddannelser og kommer dermed sent ud på arbejdsmarkedet, hvor de kan tjene penge og klare sig selv. Det skyldes bl.a., at mange af de studerende starter sent på deres videregående uddannelse, og at mange universitetsstuderende overskrider den normerede studietid, ligesom barrierer og blindgyder i uddannelsessystemet for ofte forsinker de studerende.

Og vi har i dag et SU-system, der på nogle områder er dyrere, end der er behov for. Vi står i en ny økonomisk virkelighed, hvor det er vigtigt at foretage klare prioriteringer.

Måltreningen ændrer ikke på, at man også fremover i Danmark vil have verdens mest generøse SU-system. Eller på, at vi vil have et SU-system, der fremmer alle unges muligheder for at gennemføre en uddannelse.

Måltreningen vil betyde, at vi får frigjort flere ressourcer til at styrke den danske økonomi og Danmarks konkurrenceevne, så vi kan få genskabt økonomisk vækst og udviklet flere nye job i den private sektor – også til glæde for de nyuddannede.

Den bedst uddannede generation

Det er regeringens mål, at vores børn og unge skal være den bedst uddannede generation i danmarkshistorien.

Alle børn og unge skal have mulighed for tage en god og relevant uddannelse. Og alle børn og unge skal hele vejen igennem uddannelsessystemet mødes med engagerede og dygtige undervisere samt undervisning af høj kvalitet.

Regeringen ønsker et uddannelsessystem, der ruste den enkelte til at deltage i samfundet og til et liv på arbejdsmarkedet, og hvor det er muligt for alle – uanset social baggrund – at lade interesser, evner og indsats afgøre valg af uddannelse, jobmuligheder og levevej.

Vores uddannelser skal sikre virksomhederne adgang til dygtige veluddannede medarbejdere og er en hjørnesten i forhold til at sikre en stærkere konkurrenceevne og gøre det mere attraktivt at investere og skabe arbejdspladser i Danmark. Og vores uddannelser skal sikre højt kvalificerede medarbejdere til en velfungerende og effektiv offentlig sektor, der fremmer udviklingen af det danske samfund.

Gode uddannelser og medarbejdere med stærke kompetencer er afgørende for at bevare og udvikle gode job, have en høj velstand samt sikre et samfund, hvor alle deltager aktivt, og hvor der ikke er store økonomiske skel. Et velfungerende uddannelsessystem er afgørende for at bevare og udvikle det danske velfærdssamfund.

Regeringen har derfor meget ambitiøse og konkrete målsætninger på uddannelsesområdet:

- 95 pct. af en årgang skal gennemføre mindst en ungdomsuddannelse.
- 60 pct. af en årgang skal gennemføre en videregående uddannelse.
- 25 pct. af en årgang skal gennemføre en lang videregående uddannelse.
- Flere unge skal gennemføre en erhvervsuddannelse.
- Flere ufaglærte skal gennemføre en kompetencegivende uddannelse.

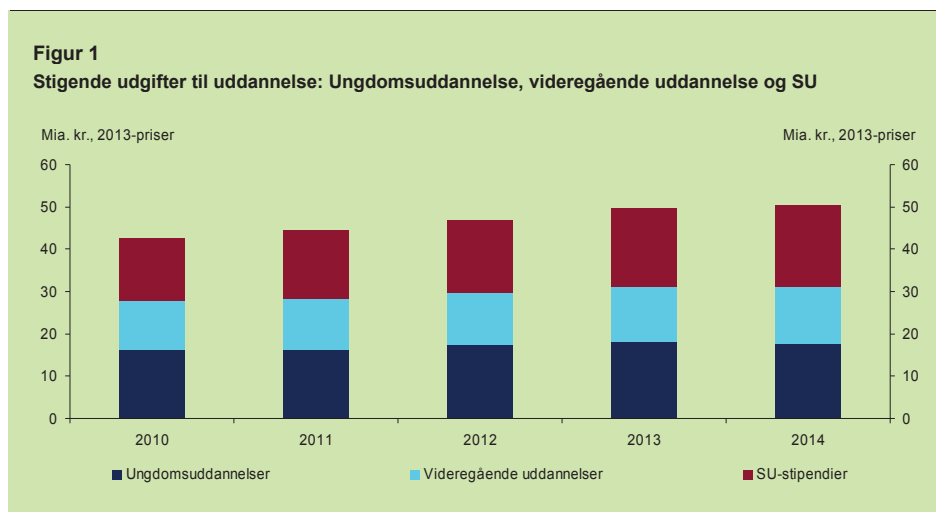
Regeringens visioner og mål på uddannelsesområdet betyder, at investeringer i mennesker har en meget høj prioritet. Selv om vi befinder os i en ny økonomisk virkelighed, hvor det er vigtigt at prioritere, vil regeringen sikre, at flere får en uddannelse, og at kvaliteten og sammenhængen i vores uddannelsessystem bliver markant forbedret.

Vi er allerede godt på vej.

Knap 64.000 elever fra grundskolen har i 2012 tilmeldt sig en ungdomsuddannelse, og mere end 61.000 studerende blev optaget på en videregående uddannelse. Optaget på de videregående uddannelser er dermed ca. 20.000 højere end for blot 5 år siden. Optaget på ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser er i disse år samlet set på det højeste niveau nogensinde.

Regeringen har fra 2012 til 2013 afsat knap 1,4 mia. kr. mere til de kompetencegivende ungdomsuddannelser og de videregående uddannelser. De samlede udgifter til disse uddannelser udgør dermed næsten 31 mia. kr. i 2013. Hertil kommer SU-udgifter på næsten 19 mia.

kr. i 2013 – ca. 4 mia. kr. mere end i 2010. Vi forventer således at bruge op mod 50 mia. kr. på uddannelse af unge.



Anm.: Udgifter til ungdomsuddannelserne omfatter aktivitetsafhængige tilskud til erhvervsuddannelser, skolepraktik og gymnasiale uddannelser. Udgifter til videregående uddannelser omfatter aktivitetsafhængige tilskud til universitets-, professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelser, maritime uddannelser samt videregående kunstneriske uddannelser.

Kilde: Finansloven for 2013.

Men regeringen vil mere end at øge antallet af unge, der gennemfører en uddannelse. Kvaliteten af uddannelserne skal forbedres, indholdet skal være relevant for arbejdsmarkedet, og uddannelses- og SU-systemet skal fortsat understøtte, at alle – uanset social baggrund – har mulighed for at tage en uddannelse.

Danskerne skal have viden, dygtighed og faglige kvalifikationer, så vi kan konkurrere med resten af verden. Vi skal blive bedre til at producere ny viden, innovation og udvikling. Og vi skal blive bedre til at bruge uddannelse til at fastholde produktion og arbejdspladser i Danmark.

Det stiller krav til folkeskolen, de gymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelserne, de videregående uddannelser (erhvervsakademier, professionshøjskoler og universiteter mv.) og voksen- og efteruddannelsessystemet. Regeringen har derfor iværksat og planlagt en lang række reformer og tiltag, som vi skal gennemføre de kommende år.

Regeringens ambitiøse uddannelsespolitik betyder, at vi trods stramme økonomiske rammer prioriterer at bruge flere penge til uddannelse. Det er en fornuftig og fremsynet investering. Men vi skal samtidigt være parate til at foretage justeringer dér, hvor det er nødvendigt. En høj prioritering af uddannelsesområdet må ikke betyde, at vi undlader at se på, om systemer kan indrettes mere effektivt.

Boks 1

Regeringens centrale initiativer på uddannelsesområdet

- **Historisk løft af uddannelsesniveaet i Danmark.** Med finansloven for 2013 er der afsat næsten 50 mia. kr. til ungdomsuddannelserne, de videregående uddannelser og SU-stipendier i 2013. Hermed sikres, at flere end nogensinde før kan få en uddannelse.
- **"Gør en god folkeskole bedre".** Regeringen vil give folkeskolen et fagligt løft gennem en bred og flerstrengt indsats. Børn og lærere skal tilbringe mere tid sammen på skolen, så børnene får mere og bedre undervisning med flere timer i dansk, matematik, engelsk, praktiske/musiske fag, natur/teknik og valgfag, ligesom der skabes bedre muligheder for, at skolerne kan tilbyde timer med to voksne. Regeringen vil sætte fokus på udvikling af nye undervisningsmetoder og digitale læringsformer, og nye aktivitetstimer skal bidrage til en sammenhængende og varieret skoledag. Endvidere skal lærere, pædagoger og skoleledere have markant styrket og målrettet deres efteruddannelse. Regeringens udspil "*Gør en god folkeskole bedre*" forhandles med folkeskoleforligskredsen i foråret 2013.
- **Bedre erhvervsuddannelse og styrket uddannelsesgaranti.** Med aftalerne om finanslovene for 2012 og 2013 har regeringen både sikret en indsats på kort sigt og har taget første skridt mod grundlæggende og langsigtede løsninger for bedre erhvervsuddannelser og styrket uddannelsesgaranti. Formålet er at skabe flere ordinære praktikpladser og styrke uddannelsesgarantien, hvor flest muligt skal i virksomhedspraktik, og hvor arbejdsgivere, skoler og elever har den rette tilskyndelse til at indgå uddannelsesaftaler. Samtidig skal kvaliteten i skolepraktikken styrkes bl.a. gennem nye praktikcentre.
- **Målrettede og bedre erhvervsuddannelser til unge og voksne.** Regeringen vil fremlægge et ambitiøst udspil til et løft af erhvervsuddannelserne, herunder hvordan erhvervsuddannelserne og praktikpladserne i højere grad målrettes de unge. Samtidig skal der sikres attraktive tilbud til voksne i voksen- og efteruddannelserne. Regeringen har nedsat et erhvervsuddannelsesudvalg med deltagelse af arbejdsmarkedets parter, som skal komme med anbefalinger til regeringen på området.
- **Fleksuddannelse.** Til unge, der ikke har forudsætninger for at gennemføre en almindelig ungdomsuddannelse, ønsker regeringen at oprette en fleksuddannelse. Uddannelsens hovedformål er at forberede eleverne bedst muligt til at kunne varetage lønnet beskæftigelse. Det forudsætter, at uddannelsen bibringer eleverne praktiske og almene kompetencer, og at det sker i tæt samarbejde med lokale virksomheder.
- **Opkvalificering af ufaglærte og styrket efteruddannelse.** Mulighederne for, at ufaglærte senere i livet kan tage en kompetencegivende uddannelse skal forbedres samtidig med, at efteruddannelsesindsatsen skal styrkes.
- **Udviklingskontrakter med universiteterne, erhvervsakademierne, professionshøjskolerne mv.** De nye udviklingskontrakter indeholder konkrete og ambitiøse mål for antallet af undervisningstimer, mindre frafald, bedre sammenhæng i det videregående uddannelsessystem, mere innovation i uddannelserne, mere samarbejde med erhvervslivet, mindre forsinkelse for de studerende og bedre beskæftigelsesfrekvens for de færdiguddannede.
- **Mere universitetsbyggeri:** Der er planlagt universitetsbyggeri for over 6,5 mia. kr. i 2012 og 2013 til bl.a. en modernisering af universitetslaboratorierne.



Vores SU-system er grundlæggende et godt system, som vi skal bevare. SU skal fortsat understøtte, at alle unge har økonomisk mulighed for at gennemføre en uddannelse.

Men vi står i dag over for to afgørende udfordringer, som gør, at der er behov for en målretning af SU'en:

- De unge i Danmark bliver sent færdige med deres uddannelser – bl.a. fordi mange af de studerende starter sent på deres videregående uddannelse, og især mange universitetsstuderende overskrider den normerede studietid.
- Vi har i Danmark et SU-system, som er dyrere end i andre lande – og dyrere, end der er behov for.

De to udfordringer er nærmere beskrevet i det følgende.

Udfordring 1:

Flere unge skal gøre deres uddannelser færdig på normeret tid

Stadig flere unge får en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse. Vi er godt på vej mod at realisere de uddannelsespolitiske mål om, at 95 pct. skal have mindst en ungdomsuddannelse og 60 pct. en videregående uddannelse.

Det er bl.a. fordi, danske unge generelt er gode til at gøre deres uddannelse færdig. 84 pct. af de studerende, der er i gang med en videregående uddannelse, ender med at gennemføre. Det placerer Danmark på en tredjeplads i OECD. Det er vores gode uddannelsessystem uden tvivl en medvirkende årsag til.

Men de danske unge har en høj alder, når de afslutter deres uddannelse. Det er en ulempe både for den enkelte og for samfundet. De unge kommer sent ud på arbejdsmarkedet, hvor de kan tjene penge og klare sig selv. Og samfundet har større udgifter til SU og større udgifter til uddannelsesinstitutionerne, samtidigt med at arbejdsmarkedet går glip af de unges arbejdsindsats og kvalifikationer.

De unges sene færdiggørelse af deres uddannelse skyldes bl.a. tre forhold:

1. For mange unge på universitetet overskrider den normerede studietid

På en lang række uddannelser på universiteterne er det helt almindeligt, at de studerende overskrider den normerede studietid, som typisk er på 5 år. Det er kun omkring 1 ud af 10, der færdiggør både en bachelor- og kandidatuddannelse på 5 år.

I gennemsnit bruger de studerende 6,1 år på universiteterne, dvs. mere end 1 år ekstra. Sådan som SU-systemet er indrettet i dag, kan de studerende modtage SU i 6 år, selv om deres uddannelse er normeret til 5 år. SU-systemet ansporer således ikke de studerende til at blive færdige på normeret tid. Og på uddannelsesinstitutionerne er der behov for endnu stærkere fokus på de studerendes studiefremdrift – også fra de studerende selv.

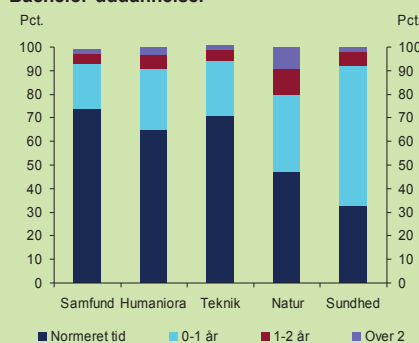
På en række uddannelser er overskridelserne af studietiden ganske store. Det er under 20 pct. af de kandidatstuderende på samfundsvidenskab og på humaniora, som gennemfører til normeret tid. Og her er 10-17 pct. af de studerende mere end 2 år ekstra om at blive færdige.

Alt i alt betyder forsinkelserne, at de danske universitetsstuderende i gennemsnit er mere end 29 år, når de bliver kandidater. Det er en høj alder i forhold til en række andre lande.

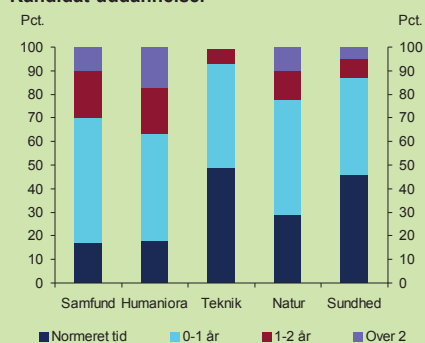
Figur 2

Overskridelser af normeret studietid på universitetsuddannelser

Bachelor-uddannelser



Kandidat-uddannelser



Anm.: Figuren viser overskridelser af den normerede tid for de studerende, som i 2011 færdiggjorde hhv. deres bachelor og deres kandidatuddannelse på universiteterne opdelt på hovedområder.

Kilde: Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser. Beregnet på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

2. For mange unge kommer meget sent i gang med en videregående uddannelse

I gennemsnit holder de unge en pause på næsten 2 år mellem de afslutter deres ungdomsuddannelse og de starter på en videregående uddannelse. Gennemsnittet på 2 år dækker over, at mange venter 3 og 4 år – eller mere.

Tabel 1

Mange unge holder en pause på mere end 2 år

	Andel, der holder pause på mere end 2 år	Alder ved studiestart på videregående uddannelse
Erhvervsakademi (fx byggetekniker, datamatiker, laborant)	45 pct.	21,8 år
Professionshøjskole (fx folkeskolelærere, sygeplejerske)	44 pct.	22,0 år
Universitet (fx læge, jurist, gymnasielektorer)	13 pct.	20,9 år

Anm.: Opgørelsen medtager de, der tilgår en videregående uddannelse for første gang i 2011. Pausen er målt fra fuldførte af første ungdomsuddannelse (gymnasial eller erhvervsuddannelse) til påbegyndelse af første videregående uddannelse. Personer, som tager flere ungdomsuddannelser, kan derfor være under ungdomsuddannelse i den målte pause.

Kilde: Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser. Beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

Nogle unge kan have brug for en pause mellem deres ungdomsuddannelse og deres videregående uddannelse for at blive afklaret om valg af uddannelse og i det hele taget blive studieparat. Men pausen, før de unge starter på en videregående uddannelse, bør ikke være så lang, som den er i dag. Vi kan se, at de unge i Danmark starter senere på deres videregående uddannelse end unge i næsten alle andre OECD-lande.

3. For mange unge begynder på seks eller flere ungdomsuddannelser

Et tredje – omend mindre – problem er, at nogle unge starter og stopper på mange forskellige ungdomsuddannelser. Det gælder særligt på erhvervsuddannelserne. I 2011 var der ca.

3.000 SU-modtagere, som påbegyndte en ny ungdomsuddannelse, der var mere end deres femte ungdomsuddannelse med SU.

Der er i dag ingen begrænsninger for antallet af ungdomsuddannelser, man kan modtage SU til. Og SU-systemet giver ikke klare signaler om, at de unge skal færdiggøre deres uddannelse.

Vi skal bevare et godt SU-system. Men vi må samtidigt forvente af de unge, at de også gør deres, og at de ikke unødigt forlænger deres tid i uddannelsessystemet.

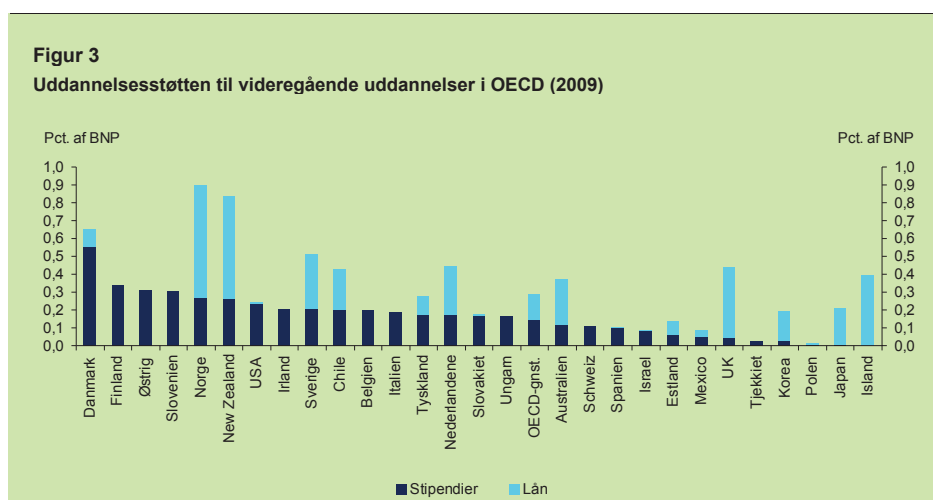
Vi skal indrette vores SU, så systemet understøtter den udvikling, vi ønsker. De unge skal ikke vente så længe med at påbegynde deres videregående uddannelse. Langt flere skal gennemføre deres universitetsuddannelse på normeret tid. Og vi skal have nedbragt antallet af unge, der bruger tid på at påbegynde forskellige uddannelser uden et reelt sigte på at gennemføre.



Udfordring 2: Et SU-system, der er dyrere, end der er behov for

Danmark har i dag et SU-system, som er verdens mest generøse.

Ingen andre lande giver de unge et så stort, direkte tilskud i form af stipendier, som det danske SU-system. Og Danmark er det land i OECD, hvor stipendiestøtten til videregående uddannelser udgør den største andel af BNP.



Anm.: Omfatter alle offentlige udgifter til overførsler i forbindelse med de videregående uddannelser og ikke kun SU (fx også revalideringsydelse). Der indgår ikke private lån i opgørelsen.

Kilde: OECD, *Education at a Glance 2012*.

I mange lande må de unge i vid udstrækning låne penge til at dække deres leveomkostninger – enten via offentlige låneordninger eller private lån. Sådan er det fx i Sverige og Norge.

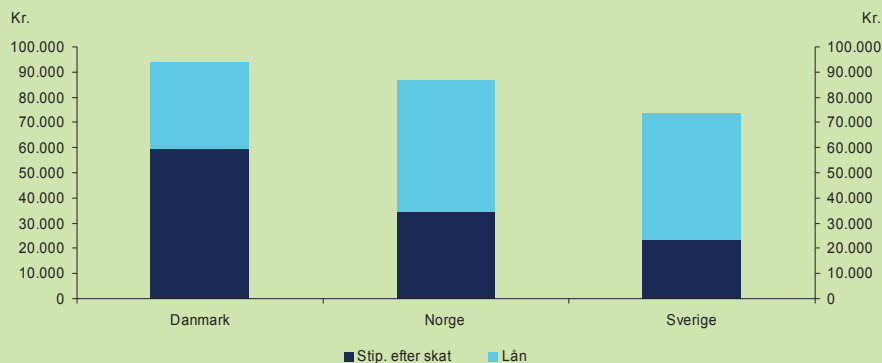
Regeringen vil holde fast i de grundlæggende elementer i det SU-system, vi har i dag. Vi skal sikre, at alle unge har økonomisk mulighed for at tage en uddannelse. Vi ønsker ikke at gå over til et system, hvor de unge skal optage meget store lån for at kunne studere.

Men vi skal være klar til at målrette SU-systemet.

Vi står i en ny økonomisk virkelighed, hvor det er vigtigt at foretage klare prioriteringer. Det er en virkelighed, som vil vare mange år frem. Det betyder, at vi må gøre tingene anderledes.

Derfor må vi også se på vores SU-system og vurdere, om der er penge, som kan flyttes til områder, hvor de gør mere gavn. Regeringen ønsker at styrke den danske økonomi og Danmarks konkurrenceevne, så vi kan få genskabt økonomisk vækst og udviklet flere nye job i den private sektor.

Figur 4
Stipendie og studielån efter skat i Danmark, Norge og Sverige (kr. om året)



Anm.: Opgørelsen er baseret på studieåret 2011/2012.

Kilde: Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser.

I år forventer vi at bruge næsten 19 mia. kr. på SU. Nogle af disse midler kan fremadrettet frigøres ved at målrette systemet samtidig med, at vi opretholder det grundlæggende SU-system, vi kender i dag.

På nogle områder er vores SU-system nemlig dyrere, end der er behov for. I fx Sverige har man et mindre generøst SU-system end i Danmark. Samtidigt tager svenske unge – med forældre uden eller med kort uddannelse – en videregående uddannelse i et omfang, der er på niveau med Danmark.

To eksempler på et dyrt system er:

1. Relativ høj SU til de unge, der bor hjemme

I dag har alle unge over 18 år, der er i gang med en ungdomsuddannelse, ret til SU på mindst 1.274 kr. om måneden. Det gælder også unge, som bor hjemme – herunder unge, der har økonomisk velstillede forældre. Unge med mindre velstillede forældre kan desuden få et SU-tillæg.

Unge, der går på en videregående uddannelse, og som bor hjemme, har i dag ret til et endnu højere beløb i SU hver måned – nemlig 2.860 kr. Beløbet udbetales uden hensyn til forældrenes indtægter.

Med disse SU-beløb får de hjemmeboende unge penge fra det offentlige, som i en del tilfælde kan betyde, at studerende, der bor hjemme, har flere penge til forbrug end studerende, der er flyttet i egen bolig.

I 2011 brugte vi i alt ca. 1,9 mia. kr. på SU til hjemmeboende unge i ungdomsuddannelser og videregående uddannelser.



2. SU bliver opreguleret med mere end fx dagpenge og kontanthjælp

Det beløb, som de unge modtager i SU, sættes hvert år op i takt med lønudviklingen. Denne opregulering er normalt større end den opregulering, der gælder for andre indkomstoverførsler som arbejdsløshedsdagpenge, kontanthjælp, førtidspension og folkepension, og det gælder især i perioden 2016-23, hvor disse ydelser er omfattet af en afdæmpet regulering.

Alle skal bidrage til at få Danmark godt igennem krisen og få skabt et godt grundlag for vækst og udvikling af job. Også de studerende må bidrage.

Regeringen vil investere markant i de unges uddannelse: Til mange uddannelsespladser, til høj kvalitet i uddannelserne og til at sikre en fortsat fornuftig social balance, så alle unge uanset social baggrund kan få en uddannelse. Men vi skal ikke afholde højere udgifter, end der er brug for.

Otte forslag til en målretning af SU-systemet

Boks 2

Otte forslag til målretning af SU-systemet

1. SU begrænses til normeret tid ved studiestart mere end 2 år efter adgangsgivende eksamen.
2. Øgede krav til de studerende om fremdrift på studierne på de videregående uddannelser.
3. Nye rammer på de videregående uddannelser, der støtter en aktiv studie gennemførelse.
4. Øgede krav til universiteter om forbedringer i studietiden.
5. Målretning af SU til gymnasiale suppleringskurser.
6. Højest fem ungdomsuddannelser med SU.
7. Ændret SU til hjemmeboende.
8. Samme regulering af SU som af overførselsindkomster som fx dagpenge og kontanthjælp.

1. SU i normeret tid til studerende, der starter deres videregående uddannelser mere end 2 år efter adgangsgivende eksamen

Nogle unge kan have brug for en pause mellem deres ungdomsuddannelse og deres videregående uddannelse for at blive afklaret om valg af uddannelse og i det hele taget blive studieparate.

I dag holder mange unge imidlertid flere års studiepause mellem den adgangsgivende eksamen og den videregående uddannelse. Samtidig er de studerende på særligt de lange videregående uddannelser ofte længere om at gennemføre deres uddannelse end den normerede studietid.

Studiepause og ekstra studietid ud over, hvad uddannelserne er normeret til, er blandt de væsentligste årsager til, at danske unge afslutter deres uddannelse i en relativ høj alder sammenlignet med en række andre lande.

Regeringen foreslår derfor, at studerende, der påbegynder deres videregående uddannelse mere end 2 år efter deres adgangsgivende eksamen, kun kan modtage SU på deres videregående uddannelse svarende til den normerede studietid. Ved studieskift gives der dog også for denne gruppe op til i alt 12 måneders ekstra SU. Studerende, der begynder mere end 2 år efter adgangsgivende eksamen får adgang til en udvidet lånemulighed ud over den kortere SU-periode. Regeringen foreslår samtidig, at reglen om en karakterbonus på 1,08 afskaffes.

Regeringen ændrer ikke på princippet om, at de studerende samlet set for en bachelor- og kandidatuddannelse kan få SU i op til 12 måneder ud over normeret tid for de, der påbegynder deres videregående uddannelse inden for 2 år efter deres adgangsgivende eksamen.



Forslaget sender et klart signal om, at de unge skal tidligere i gang med en videregående uddannelse. Men der vil fortsat være mulighed for en pause på op til 2 år mellem den adgangsgivende eksamen og den videregående uddannelse, uden at det ændrer den SU-ramme, som gælder i dag. Dermed vil de unge have et valg i forhold til påbegyndelse af deres videregående uddannelse og længden af den tildelte periode med SU.

Begrænsningen skal gælde fremadrettet for de studerende, der starter første gang på en videregående uddannelse efter 1. juli 2014. Som en overgangsordning vil studerende med en adgangsgivende eksamen fra 2011 ("2011-årgangen") kunne søge optagelse på de eksisterende regler i 2014.

2. Øgede krav til de studerende om fremdrift på studierne på de videregående uddannelser

Studerende på de videregående uddannelser bliver forsinkede af forskellige årsager. I nogle tilfælde skyldes det de studerende og deres studiekultur. I andre tilfælde skyldes det regler, fastsat fra enten centralt hold eller på institutionerne – fx fordi der er barrierer for, at de studerende kan få godkendt en meritoverførelse.

Der skal derfor stilles øgede krav til både de studerende og uddannelsesinstitutionerne om hurtigere fremdrift på studierne.

For at sikre, at SU kun gives til de studerende, der er studieaktive, foreslår regeringen, at studerende fremover kun kan være 6 måneder forsinket, før SU-udbetalingen stoppes, og at vurderingen af studieaktivitet fremadrettet skal ske automatisk.

I dag stoppes SU-udbetalingerne først, når der er konstateret forsinkelser eller inaktivitet i 12 måneder. Med virkning fra juli 2016 skal det kun være muligt at være op til 6 måneder forsinket med SU på en videregående uddannelse. Vurderingen af studieaktivitet vil fremadrettet ske automatisk på grundlag af optjente ECTS-point.

For at fremme en aktiv studiekultur foreslår regeringen samtidigt, at det bliver obligatorisk på de videregående uddannelser, at alle studerende tilmelder sig fag og prøver svarende til et fuldt studieår, og at muligheden for at melde fra afskaffes.

Forslaget indebærer, at alle studerende automatisk tilmeldes prøver svarende til et fuldt studieår, og at den nuværende mulighed for at framelde sig eksamen afskaffes, bortset fra særlige tilfælde. Fremover vil ikke-gennemførte prøver og eksaminer tælle som brug af ét af de tre prøveforsøg. Forslaget skal gælde fra 1. juli 2014.



3. Nye rammer på de videregående uddannelser, der støtter en aktiv studie gennemførelse

En effektiv studie gennemførelse fordrer gode rammer. Det skal derfor sikres, at de studerende møder så få barrierer gennem studieforløbet som muligt. Det stiller samtidig krav til uddannelsesinstitutionerne og deres regelsæt samt det centrale regelsæt for uddannelserne, så ansvaret ikke kun overlades til de studerende.

Regeringen vil reducere de barrierer, som i dag skaber unødvendige forsinkelser for de studerendes gennemførelse af deres studier og sikre bedre muligheder for overgange og skift mellem studier.

Regeringen vil via nye regler sikre bedre rammer for merit, studieskift og optag. Tager en studerende fag i udlandet eller på en anden dansk institution, skal forhåndsgodkendte ophold og fag også sikres merit. Samtidig skal der være bedre merit ved studieskift og praktikforløb. Overgangen mellem relevante bacheloruddannelser på universiteter og professionshøjskoler på den ene side og kandidatuddannelser på den anden side skal gøres mere fleksibel ved dels at minimere krav om faglig supplerings, dels give de studerende mulighed for i højere grad at kunne tage fag på deres kandidatuddannelse, inden bacheloruddannelsen er fuldført. Muligheden for to årlige optag eller studiestart kan også udbredes på videregående uddannelser, hvor det er relevant og passer med uddannelsens opbygning, så færre uddannelsessøgende behøver vente et helt år.

Hvor det er muligt, skal de nye regler gælde fra juli 2014.

Boks 3

"Fremdriftspakke" med bedre rammer for de studerende

- Automatisk merit for forhåndsgodkendte ophold og fag, der er taget i udlandet eller på andre danske uddannelsesinstitutioner.
- Bedre merit for praktikophold og ved studieskift.
- Færre barrierer for overgange mellem bachelor- og kandidatuddannelser.
- Bachelorstuderende skal have mulighed for at tage fag på deres efterfølgende kandidatuddannelse.
- Optag eller studiestart to gange om året (sommer og vinter), hvor det er relevant og passer til uddannelsens opbygning.

4. Øgede krav til universiteter om forbedringer i studietiden

De største forsinkelser i studieforløbet er på universitetsuddannelserne. Her er studietiden i gennemsnit på 6,1 år. Det er mere end 1 år længere end den normale normerede tid. Der er samtidigt store forskelle i studietid på sammenlignelige uddannelser på forskellige universiteter.

Regeringen foreslår, at universiteterne forpligtes til at nedbringe den gennemsnitlige studietid med 3,7 måneder.

Allerede i dag får universiteterne i deres bevillinger en færdiggørelsesbonus afhængig af, hvor mange studerende der bliver færdige til tiden. Modellen justeres, så universiteterne frem mod 2020 forpligtes til at reducere studietiden med 3,7 måneder i forhold til det aktuelle niveau. Hvis universiteterne ikke når målet, vil det udløse mindre bevilling, og universiteterne får dermed en økonomisk tilskyndelse til at prioritere gode uddannelsesforhold og bedre studietilrettelæggelse. For universiteter, der allerede ligger lavt i studietid, er målet at fastholde det nuværende niveau.



5. Måltretning af SU til gymnasiale suppleringskurser

Mange unge vælger at supplere deres gymnasiale uddannelse med såkaldte gymnasiale suppleringskurser (GSK), enkeltfag på hf eller i gymnasierne.

Supplerende undervisning kan fx være relevant, når den unges valg af fag på gymnasiet viser sig ikke at passe med den videregående uddannelse, den pågældende gerne vil have. Der er i dag ubegrænset adgang til SU til supplerende forløb.

Flere og flere unge vælger at supplere deres gymnasiale uddannelse. Antallet af kursister er således femdoblet de seneste 5 år og udgjorde i 2011 ca. 13.500. Det svarer i 2011 til ca. 2.000 årskursister.

Anvendelsen af supplerende kurser er imidlertid for ufokuseret. For mange vælger ikke at benytte muligheden for kort intensiv suppleringskursus – de såkaldte turbokurser på 3-6 uger. Det betyder, at for mange kommer senere i gang med en videregående uddannelse. Det betyder også, at der udbetales SU til unødigt lange suppleringsforløb.

Regeringen foreslår derfor, at det fremover kun skal være muligt at modtage SU til GSK på de såkaldte turbokurser, så de unge kommer hurtigere i gang med deres uddannelse. Samtidig afskaffes muligheden for SU til deltagelse i hf- og gymnasieeenkeltfag for kursister med gymnasial uddannelse.

Med forslaget får de unge en større tilskyndelse til at benytte sig af kortere intensive forløb, hvis de vælger at supplere deres gymnasiale uddannelse, og det vil gælde forløb igangsat efter 1. juli 2014.



6. Højest fem ungdomsuddannelser med SU

Der er i dag ingen begrænsninger på, hvor mange ungdomsuddannelser de unge kan påbegynde eller gennemføre med SU, eller hvor lang en periode, de kan modtage SU til ungdomsuddannelser, sådan som det kendes for de videregående uddannelser.

Regeringen foreslår at indføre et loft, så unge højst kan få SU til fem ungdomsuddannelser. Loftet gælder også optagelse af et evt. SU-lån.

Det er et klart signal om, at der også på ungdomsuddannelserne er et krav om fremdrift og færdiggørelse. Samtidig gør det SU-systemet mere robust over for de, der starter på en uddannelse uden egentligt sigte på gennemførelse.

Det er vigtigt for regeringen, at elever med svage faglige eller personlige forudsætninger fortsat har mulighed for at foretage nødvendige omvalg. Elever, der fx har svært ved at finde en praktikplads, skal kunne søge over mod uddannelser med bedre praktik- og beskæftigelsesmuligheder, samtidig med at de unge tilskyndes til at foretage et mere velovervejet studievalg.

Regeringen har taget en række initiativer i forhold til at nå en langsigtet løsning på praktikpladsproblemet. Det er bl.a. sket ved en markant indsats i forhold til at tilvejebringe flere praktikpladser i virksomhederne, sikre en bedre udnyttelse af praktikpladskapaciteten og ved at etablere flere og bedre skolepraktikpladser, praktikcentre mv.

Regeringen vil som led i en kommende kontanthjælpsreform tage initiativ til, at unge, der omfattes af uddannelsespålæg, kan opnå dispensation til fortsat at få adgang til SU, til trods for at SU'en i udgangspunktet er opbrugt.

Forslaget om et loft på fem ungdomsuddannelser skal gælde efter 1. juli 2015.

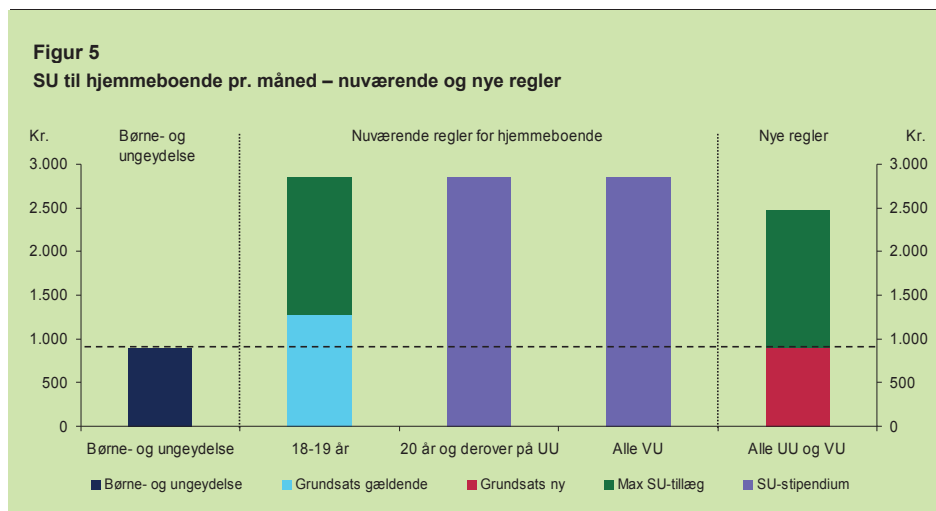
7. Ændret SU til hjemmeboende

For de studerende er der ofte store økonomiske fordele ved at bo hjemme. Det gælder uanset alder og uanset om, man er i gang med en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse.

Som reglerne er i dag, er SU-støtten til de 18-19 årige, der er på en ungdomsuddannelse og som bor hjemme, højere end den børne- og ungeydelse, som forældrene modtager, indtil deres barn fylder 18 år og bliver berettiget til SU. Ydelsen til husstanden stiger med mindst ca. 400 kr. (før skat) om måneden. Unge med mindre velstillede forældre kan desuden få et SU-tillæg på op til ca. 1.600 kr. om måneden. I de fleste tilfælde vil man imidlertid ikke opleve, at leveomkostningerne stiger væsentligt, blot fordi den unge fylder 18 år.

Med de nuværende SU-beløb til hjemmeboende vurderes det, at mange hjemmeboende modtager penge fra det offentlige, som rækker ud over, hvad der er nødvendigt, når man bor hjemme. I mange tilfælde betyder det, at studerende, der bor hjemme, kan have flere penge til rådighed end studerende, der er flyttet i egen bolig.

Regeringen foreslår, at reglerne for SU til alle hjemmeboende, der går på en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse, harmoniseres og ændres, så de studerende får et grundstipendium, der svarer til grundsatsen for børne- og ungeydelsen til 15-17-årige. Ud over grundstipendiet ydes et SU-tillæg til de hjemmeboende, der er afhængigt af forældrenes indkomst. Tillægget udgør samme beløb, som det tillæg, der i dag ydes til de 18-19-årige hjemmeboende i ungdomsuddannelserne, jf. nedenstående ændringer.



Anm.: SU-satserne er angivet før skat. Der er ikke taget højde for evt. erhvervsarbejde, der overstiger fribeholdet.

Regeringen foreslår endvidere, at SU'en bliver gjort afhængig af begge forældres indkomst – uanset om forældrene bor sammen eller ej. Samtidigt hermed forhøjes den maksimale indkomstgrænse for berettigelse til fuldt SU-tillæg fra ca. 314.000 kr. til ca. 335.000 kr. og aftrapningen ændres. Reglerne om uddannelsesbidrag fastholdes, så begge forældre bidrager økonomisk til de studerende.

Forslaget skal gælde for hjemmeboende, der første gang modtager SU fra 1. juli 2015 og vil knytte SU-støtten mere målrettet til de studerendes reelle behov for støtte. Ydelsen vil især blive lavere for hjemmeboende elever på ungdomsuddannelserne på 20 år og derover samt for hjemmeboende studerende på de videregående uddannelser, hvis forældre har en høj indkomst.

Forslaget vil samtidig skabe større sammenhæng og større enkelhed i de offentlige ydelser til børn og unge. Og reglerne for hjemmeboende vil blive ens uanset alder, og uanset om de unge er på en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse.

De ændrede regler for unge, hvis forældre er fraskilte, afspejler tendensen til, at der i stigende grad bliver aftalt fælles forældremyndighed ved skilsmisser, og at det må antages, at begge forældre derfor i øget omfang bidrager med økonomisk støtte til de fælles børn.

Regeringens forslag ændrer ikke på reglerne for udeboende unge. Der ændres heller ikke på kriterierne for, hvornår de unge betragtes som henholdsvis hjemme- eller udeboende.



8. Samme regulering af SU som af overførselsindkomster som fx dagpenge og kontanthjælp

I dag sættes SU-beløbet hvert år automatisk op med en takt, som typisk vil være højere end, hvad der fremadrettet gælder for fx arbejdsløshedsdagpenge, kontanthjælp, førtidspension og folkepension. Det betyder i praksis, at SU'en vil stige mere end andre overførselsindkomster, og at støtten til de studerende således vil vokse mere end ydelser til fx ledige.

Regeringen foreslår derfor, at SU'en i perioden 2016-2023 reguleres med samme procent som de øvrige indkomstoverførsler, dvs. satsreguleringsprocenten minus den afdæmpede regulering i medfør af skattereformen fra juni 2012.

Forslaget vil indebære, at de studerende vil få en indkomstfremgang, der er mindre end den ellers ville være, men de studerende – ligesom modtagere af overførselsindkomster – vil opleve, at deres ydelse i gennemsnit over perioden bevarer sin købekraft.



Reformen vil forbedre de offentlige finanser med 2 mia. kr.

Regeringens forslag vil bidrage til, at flere studerende gennemfører deres uddannelse på normeret tid og at færre kommer unødigt sent i gang med en uddannelse. Tidligere studie-start og færre forsinkelser i uddannelserne vil mindske antallet af unge ikke-faglærte og øge antallet af veluddannede erhvervsaktive. Det øger det gennemsnitlige uddannelsesniveau.

Forslagene vil øge arbejdsudbuddet og beskæftigelsen på sigt svarende til 3.600 personer. Det højere uddannelsesniveau blandt de erhvervsaktive og øget beskæftigelse bidrager til at understøtte et fortsat højt løn- og velstandsniveau i Danmark.

Samlet set vil forslagene forbedre de offentlige finanser med 2 mia. kr. i 2020. Regeringen foreslår, at råderummet anvendes til, at vi får styrket den danske økonomi og Danmarks konkurrenceevne, så vi kan få genskabt økonomisk vækst og udviklet flere nye job i den private sektor. Det vil også være til glæde for de kommende nyuddannede.

Tabel 2
Forbedring af de offentlige finanser med 2 mia.kr.

Mia. kr. (2013-pl)	2020
1. SU begrænses til normeret tid ved studiestart mere end 2 år efter adgangsgivende eksamen	0,8
2. Øgede krav til studerende om fremdrift på studierne på de videregående uddannelser	
3. Nye rammer på de videregående uddannelser, der støtter en aktiv studie gennemførelse	
4. Øgede krav til universiteter om forbedringer i studietiden	
5. Målretning af SU til gymnasiale suppleringskurser	0,1
6. Højst fem ungdomsuddannelser med SU	0,2
7. Ændret SU til hjemmeboende	0,4
8. Samme regulering af SU som af overførselsindkomster som fx dagpenge og kontanthjælp	0,5
I alt	2,0

Anm.: Forslagenes forbedring af de offentlige finanser i 2020 er inkl. afledte effekter af ændret arbejdsudbud og inkl. tilbageløb og skatter. Provenuet for forslag 1-4 er angivet under ét, idet de fire forslag i vidt omfang supplerer hinanden.

Kilde: Finansministeriet. Egne beregninger.

Bedre igennem uddannelserne – Reform af SU-systemet

2012/13:15

Henvendelse om udgivelsen kan i øvrigt ske til

Ministeriet for Forskning, Innovation
og Videregående Uddannelser
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Telefon 33 92 97 00
Email: fivu@fivu.dk

ISBN

978-87-92985-14-9

Elektronisk publikation

978-87-92985-15-6

Design af omslag

e-Types & India

Foto

Colourbox, Polfoto og Søren Kjeldgaard

Tryk

Rosendahls Schultz Grafisk a/s

Web

Publikationen kan hentes på fivu.dk



